

ΙΩΑΝΝΗΣ Ο ΒΑΠΤΙΣΤΗΣ

«Ίδε ὁ ἀμνὸς τοῦ Θεοῦ ὁ αἴρων τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου»
(Ἰωάν. α' 29)

● ΜΗΝΙΑΙΟ ΟΡΘΟΔΟΞΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ●
*Όργανο ὁμωνύμου Συλλόγου
Χριστοκοπίδου 12, 105 54 - Ἀθήνα
www.ioannisvaptistis.gr

■
Τηλέφωνα:
2103212713 - 2103212107
e-mail: info@ioannisvaptistis.gr

● ΕΤΟΣ 59ο - ΤΕΥΧΟΣ 621 ●
● ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2016 ●

● «Ίδε ὁ ἀμνὸς τοῦ Θεοῦ ὁ αἴρων τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου» (Ἰωάν. α' 29) ●

Ὁ Λόγος σὰρξ ἐγένετο

Σύνοψις τῆς Καινῆς Διαθήκης

Ω Χριστός εἶναι ὁ Θεός Λόγος. Ἐκεῖνος «δι' οὗ τὰ πάντα ἐγένετο». Εἶναι ὁ Δημιουργικός Λόγος. Κάθε δημιουργία, δική Του εἶναι. Ὅλα τὰ ἐφτιαξε μέ τό λόγο Του. «Εἶπε καί ἐγενήθησαν» (Ψαλμ. λβ' 9). Δέν εἶναι μόνο ποιητικό αἶτιο ὁ Θεός Λόγος, ὁ Ἰησοῦς Χριστός. Εἶναι καί τελικό αἶτιο, ὁ σκοπός τῆς κτίσεως. Ὅλα ἀπ' Ἐκεῖνον καί σ' Ἐκεῖνον. «Τὰ πάντα δι' αὐτοῦ καί εἰς αὐτόν ἐκτισται» (Κολοσ. α' 16).

«Ὁ Λόγος σὰρξ ἐγένετο καί ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν» (Ἰωάν. α' 14). Ἄν ὑπάρχη ἓνα ρητό, ὅπου συνοψίζεται ὁ νέος κόσμος τῆς Καινῆς Διαθήκης, ὄλο τό ἔργο τῆς νέας Δημιουργίας, εἶναι αὐτό τό ρητό. Δυό θεωρήθηκαν ἀνέκαθεν ὡς τὰ σπουδαιότερα χωρία τῆς Καινῆς Διαθήκης.

● Τό ἓνα χαρακτηρίστηκε «*ἡ καρδιά τοῦ Θεοῦ*». Εἶναι τό «Οὕτως ἠγάπησεν ὁ Θεός τόν κόσμον, ὥστε τόν υἱόν αὐτοῦ τόν μονογενῆ ἔδωκεν, ἵνα πᾶς ὁ πιστεύων εἰς αὐτόν μὴ ἀπόληται, ἀλλ' ἔχη ζωὴν αἰώνιον» (Ἰωάν. γ' 16).

● Τό ἄλλο χαρακτηρίστηκε «*ἡ σύνοψις τῆς Καινῆς Διαθήκης*». Εἶναι τό «Ὁ Λόγος σὰρξ ἐγένετο καί ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν» (Ἰωάν. α' 14).

Κάθε λέξις τοῦ ρητοῦ αὐτοῦ καί ἓνα διαμάντι.

● «*Ἐσκήνωσεν*». Σκηνή τοῦ Θεοῦ εἶναι ἡ Ἐκκλησία.

● «*Ἐγένετο*». Ἡ σάρκωσις Του εἶναι γεγονός.

● «*Σὰρξ*». Ἡ ἀγάπη ἔκανε ἄνθρωπο τό Θεό Λόγο.

● «*Ὁ ΛΟΓΟΣ*». «*Τόν Θεόν Λόγον προσκυνούμεν*». Ἡ Ἀγάπη τοῦ Θεοῦ Λόγου, τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ, τοῦ σαρκωθέντος Θεοῦ, αὕτη εἶναι τό ἀντικείμενο τοῦ θαυμασμοῦ κάθε χριστιανοῦ ὀρθοδόξου.

Θαυμαστικό, ὄχι ἐρωτηματικό

Ζοῦμε σέ ἐποχή ἀποπροσανατολισμοῦ, παραπλανήσεως, παραπληρο-

φορήσεως. Ξέρετε τί θά πῆ, ν' ἀνθίζη μπροστά μας ἕνα λουλούδι, κι ἡ προσοχή μας ν' ἀποσπᾶται ἀπό ἕνα μυγάκι, πού συνέβη νά περνᾶ πάλω ἀπ' τὸ λουλούδι;

Ὁ Χριστὸς ἀνθισε στή γῆ ὡς «τό ἄνθος ἐκ τῆς ρίζης Ἰεσσαί», κατὰ θαυμαστό τρόπο. Κι ἐμεῖς δίνουμε τὴν προσοχή μας στὰ μυγάκια καὶ τὰ κουνουπάκια, σέ μικρά καὶ εὐτελῆ πρόσωπα καὶ πράγματα, καὶ ὄχι στό Χριστό.

Ἀκόμα καὶ στό θρησκευτικὸ χῶρο παρατηρεῖται ὁ ἐπικίνδυνος ἀποπροσανατολισμός.

- Τὰ δευτερεύοντα σκεπάζουν τὰ πρωτεύοντα.

- Τὰ ἐπουσιώδη καλύπτουν τὰ οὐσιώδη.

- Οἱ τύποι ἐξωθοῦν σέ ἀφανισμό τὴν οὐσία.

Τὸ πρῶτον, τὸ οὐσιώδες, ἔνα εἶναι: Ὁ Ἰησοῦς Χριστός, πού ἔγινε γιὰ μᾶς ἄνθρωπος.

Ὁ Σολομὼν στὴν Παλαιὰ Διαθήκη, ὅταν τελείωσε τὸ ἔργο τοῦ Ναοῦ στὰ Ἱεροσόλυμα, μετὰ ἀπὸ εἴκοσι ἔτη, καὶ πρωτομπῆκε, σήκωσε τὰ χέρια ψηλά, εὐχαρίστησε τὸν Θεό (Γ' Βασ. ἡ' 22) καὶ εἶπε ἐρωτηματικά: «Εἰ ἀληθῶς κατοικήσει ὁ Θεὸς μετὰ τῶν ἀνθρώπων ἐπὶ τῆς γῆς; Εἰ ὁ οὐρανὸς καὶ ὁ οὐρανὸς τοῦ οὐρανοῦ οὐκ ἀρκέσουσί σοι, πλήν καὶ ὁ οἶκος οὗτος, ὃν ᾠκοδόμησα τῷ ὀνόματί σου;» (Γ' Βασ. ἡ' 27).

Σολομών! Ἐμεῖς, μπαίνοντας στό σπίτι τοῦ Θεοῦ, στὴν Ἐκκλησία, δέν ρωτᾶμε. Δέν ἔχουμε πλέον ἐρωτηματικό. Ἐχουμε θαυμαστικό!

- Ναί, ὁ Θεός, «ἀληθῶς», κατώκησε μετὰ τῶν ἀνθρώπων. Σκῆνωσε σ' ἐμᾶς καὶ μ' ἐμᾶς, γιὰ ἐμᾶς!

- Ναί, δέν Τοῦ ἀρκοῦν οἱ οὐρανοί. Θέλει καὶ τὴ δική μας σκηνή καὶ τὴ δική μας καρδιά καὶ τὴ δική μας πίστι καὶ τὴ δική μας λατρεία καὶ τὸ δικό μας λόγο.

- Ναί, ἡ ταπεινὴ Κόρη τῆς Ναζαρέτ, ἡ Μαρία ἡ Ἀειπάρθενος, ἔγινε «ἡ

σκηνή τοῦ Θεοῦ καὶ Λόγου», «ἡ σκηνή τοῦ Θεοῦ μετὰ τῶν ἀνθρώπων» (Ἀποκ. κα' 3). Στὴ συνέχεια ἡ Ἐκκλησία εἶναι ἡ σκηνή τοῦ σαρκωθέντος Θεοῦ. Καὶ κατ' οἰκονομία κάθε πιστὴ καρδιά εἶναι σκηνή τοῦ σαρκωμένου Λόγου.

Περιβολή, ὄχι μεταβολή

Θαυμάζουμε μέ ἄπειρο θαυμασμό τὴν ἐνανθρώπησι τοῦ Θεοῦ Λόγου. Τί ὑπέροχες ἀντιθέσεις στό ὑπερφυές μυστήριο!

- Στὴ φτωχικὴ φάτνη ὁ Μεγάλος Θεός!

- Ἀνάμεσα στὰ ἄλογα ζῶα ὁ Θεὸς Λόγος!

- Στὰ ταπεινὰ τῆς γῆς ὁ Ὑψιστος Θεός! Λέει ὁ ἱερός Χρυσόστομος: «Τὸ ὑψηλόν, τῷ ταπεινῷ προσομιλοῦν, αὐτὸ μὲν οὐδὲν εἰς τὴν οἰκίαν παραβλάπτειται δόξαν, ἐκεῖνο δὲ ἀπὸ τῆς πολλῆς ἀνίστησι ταπεινότητος» (Ε. Π.Ε. 12,634). Μετὰ φρασις: Ὅταν τὸ ὑψηλὸ ἔρχεται σέ ἐπαφή μέ τὸ ταπεινὸ, αὐτὸ μὲν δέν χάνει τίποτε ἀπ' τὴ δόξα του, ἐκεῖνο ὅμως τὸ ἀνυψώνει.

- Ὁ Χριστὸς εἶναι τὸ περιεχόμενο τῆς πίστεώς μας. Αὐτός, πού εἶναι ἡ οὐσία τῆς Θεότητος, ἔγινε κατ' οὐσίαν καὶ ἄνθρωπος, χωρὶς νά μεταβληθῆ καθόλου ἡ θεία οὐσία. Ὁ Βασιλιάς περιβάλλεται ράκη ἀνθρώπου, δούλου, χωρὶς ὅμως νά χάση καθόλου τὸ ἐνδοξο μεγαλεῖο Του.

Τονίζει πάλι ὁ ἱερός Χρυσόστομος: «Ὅτῳ πως καὶ βασιλεὺς, πτωχῷ καὶ πένητι διαλεγόμενος μετὰ σπουδῆς καὶ εὐνοίας, ἑαυτὸν μὲν οὐδὲν ἥσχυεν, ἐκεῖνον δὲ παρὰ πᾶσι περίβλεπτον ἐποίησεν εἶναι καὶ λαμπρόν» (Ε.Π.Ε. 12, 636). Μετὰ φρασις: Ἐτσι περίπου καὶ ἕνας βασιλιάς, ὅταν μιλά μ' ἕνα φτωχὸ καὶ ἄσημο, μέ ἐνδιαφέρον καὶ εὐνοια. Τὸν μὲν ἑαυτοῦ δέν τὸν καταντροπιάζει, ἐνῶ τὸν ἄσημο τὸν ἀναδεικνύει ἐπιφανῆ σέ ὄλους.

- Ὁ Χριστὸς εἶναι ἡ οὐσία τῆς Θεότητος, πού μέ τὴ σάρκωσί Του δέν μετεβλήθη. Ἡ μεταβολὴ γίνεται πρὸς

τά πάνω, δέν γίνεται πρὸς τὰ κάτω. Ὁ ἄνθρωπος μεταβάλλεται μέ τή δύναμι τοῦ Θεοῦ καί τή χάρι καί γίνεται ἅγιος. Ὁ Θεός δέν μεταβάλλεται.

Περιβάλλεται τήν ἀνθρώπινη φύσι καί γίνεται ἄνθρωπος, χωρίς νά πάψη νά εἶναι καί Θεός. Ὅποιος μεταβάλλεται, παύει νά εἶναι ἐκεῖνο, πού ἦταν.

- Ὁ ἁμαρτωλὸς ἄνθρωπος μεταβάλλεται καί γίνεται ἅγιος, παύοντας νά εἶναι αὐτό, πού ἦταν. Ὁ θνητὸς ἄνθρωπος μεταβάλλεται καί γίνεται ἀθάνατος, παύοντας νά εἶναι αὐτό, πού ἦταν. Τό νερό μεταβάλλεται σέ κρασί στό γάμο τῆς Κανᾶ, παύοντας νά εἶναι νερό, πού ἦταν. Τό κρασί μεταβάλλεται στό μυστήριο τῆς θείας Εὐχαριστίας καί γίνεται αἷμα Χριστοῦ, παύοντας νά εἶναι κρασί, πού ἦταν. Θά μπορούσαμε ν' ἀπαριθμήσουμε πολλές παρόμοιες μεταβολές καί μεταστοιχειώσεις.

- Ὁ Θεός Λόγος ὁμῶς γίνεται ἄνθρωπος χωρίς νά μεταβληθῆ. Χωρίς νά παύσῃ νά εἶναι καί αὐτό, πού πάντοτε ἦταν, Θεός ἀληθινός.

- Γίνεται ἄνθρωπος. Δηλαδή, ἀναλαμβάνει τήν ἀνθρώπινη φύσι. «Ὁ Λόγος σὰρξ ἐγένετο». Λέει ὁ ἱερός Χρυσόστομος: «Σάρκα, φησὶν, αὐτόν γενέσθαι, οὐ μεταβαλόντα εἰς σάρκα τήν οὐσίαν, ἀλλ' ἀναλαβόντα αὐτήν, ἀνεπαφον μενούσης ἐκείνης» (Χρυσόστομος. Ε.Π.Ε. 12,638).

Μετὰ φρασις: Ἐγίνε σάρκα, χωρίς νά μεταβάλῃ τήν οὐσία σέ σάρκα, ἀλλά προσέλαβε τή σάρκα, ἐνῶ ἡ οὐσία παρέμεινε ἀνεπαφός.

- Γίνεται ἄνθρωπος. Δηλαδή, περιβάλλεται τήν ἀνθρώπινη φύσι, τή σάρκα, τόν ἄνθρωπο. «Ὁ Λόγος σὰρξ ἐγένετο». «Διά παντός κατοικεῖ τήν σκηνήν· τήν γάρ σάρκα τήν ἡμετέραν περιεβάλετο, οὐχ ὡς πάλιν αὐτήν ἀφήσων, ἀλλ' ὡς διά παντός ἔξων μεθ' ἑαυτοῦ» (Χρυσόστομος. Ε.Π.Ε. 12,640). Μετὰ φρασις: Πάντοτε διαμένει μέσά στή σκηνή. Ἄφου περιβλήθηκε τή δική μας

σάρκα, ὄχι γιά νά τήν ἀφήσῃ, ἀλλά γιά νά τήν ἔχῃ πάντοτε.

- Γίνεται ἄνθρωπος. Δηλαδή, προσλαμβάνει τήν ἀνθρώπινη φύσι. «Ὁ Λόγος σὰρξ ἐγένετο».

Ἐκεῖνο, πού πῆρε μέ τή σάρκωσί Του, ὀνομάζεται «πρόσλημμα». Ὅλους μᾶς προσέλαβε. Πῆρε κάτι, πού δέν εἶχε, χωρίς ν' ἀφήσῃ αὐτό, πού πάντοτε εἶχε. Μπήκε σέ χῶρο, πού «οὐσιαστικά» δέν βρισκόταν.

Σκηνή τοῦ Οὐρανοῦ: Οἱ κόλποι τοῦ Πατρός.

Σκηνή τῆς γῆς: Ἡ ἀγκάλη τῆς Μητρός, ἡ σάρκωσις, ἡ οὐσιαστική παρουσία ἀνάμεσά μας.

Τό «πῶς» ἔγινε αὐτό, μή τό ζητᾶς. «Ὁ ἐν κόλποις τοῦ Πατρός πῶς ἐν ἀγκάλαις τῆς Μητρός;» (κάθισμα Χριστουγέννων). «Τό δέ ὅπως, μή ζήτηι· ἐγένετο γάρ, ὡς οἶδεν αὐτός» (Χρυσόστομος. Ε.Π.Ε. 12,640).

Ζοῦμε τό Γεγονός

Μεγάλη σημασία ἔχει τό «ἐγένετο». «Ὁ Λόγος σὰρξ ἐγένετο».

- Ζοῦμε τό Γεγονός· τό μοναδικό, τό πιό μεγάλο, τό ἀνεπανάληπτο γεγονός, τό γεγονός, πού μένει, πού συνεχίζεται.

Τό ὅτι ὁ Λόγος πῆρε σάρκα, τό ὅτι ὁ Θεός ἔγινε ἄνθρωπος, αὐτό δέν εἶναι φαντασία, δέν εἶναι ρομαντισμός.

Τό ὅτι ὁ Λόγος πῆρε σχῆμα ἀνθρώπου, δέν εἶναι σχῆμα λόγου. Εἶναι γεγονός ἀναμφισβήτητο.

Ὁ ἥλιος ἀφήνει τὰ ἔχνη τῆς διαβάσεώς του ὀλοφάνερα. Ἔτσι, καί πολὺ ἐκφαντικώτερα, ἡ ἱστορία δύο χιλιᾶδων χρόνων εἶναι γεμάτη ἀπό τὰ ἔχνη, ἀπό τή ζωντανή μαρτυρία τῆς παρουσίας τοῦ Χριστοῦ. Ἡ Ἀλήθεια ὁ Χριστός! Ὁ Χριστός, ἡ Ἀλήθεια, παρών!

- Βιώνουμε τό Γεγονός. Σαρκώθηκε ὁ ἄσαρκος. Πῆρε σάρκα ἡ προαιώνιος βουλή τοῦ Θεοῦ. Πῆρε σάρκα ἡ νοσταλγία τοῦ ἀνθρώπου. Πῆραν

σάρκα οι έπαγγελίες του Θεού στον άνθρωπο.

Κάθε φορά, πού μιιά σκηνή για τον κατασκηνωτή Θεό ύψώνεται, έχουμε ένα είδος σαρκώσεως. «Καί έσκήνωσεν έν ήμίν».

Κάθε ψυχή, πού δέχεται τό λόγο του Θεού, τή σάρκωσι δέχεται, άφου ό άπρόσιτος άλλοτε λόγος γίνεται τώρα προσιτός και ποθητός.

Κάθε φορά, πού ένας χώρος άφιερώνεται στό Θεό, σάρκωσι έχουμε. Μιά νέα σκηνή του Θεού στήνεται. Ένα άκόμα κατοικητήριο του Θεού έτοιμάζεται. «Μηδέν άτοπον έποπτεύσης άπό του “έγένετο”· ου γάρ τροπήν είπον τής άτρέπτου φύσεως εκείνης, αλλά σκηνώσιν και κατοίκησιν» (Χρυσόστομος. Ε.Π.Ε. 12,638). Μετάφρασις: Νά μήν ύποψιαστής τίποτε τό άτοπο άπό τό «έγένετο». Γιατί δέν μίλησα για μετατροπή τής φύσεως εκείνης, πού είναι άμετάτρεπτος, αλλά μίλησα για κατασκήνωσι και κατοίκησι.

Η φωνή του Λόγου

Ό Θεός, τον όποιο πιστεύουμε, είναι ό Θεός για τά δύσκολα. Έκανε τό πιο δύσκολο, τό «άδύνατον ανθρώπινους λογισμοίς». Κατέβηκε άπό τον ουρανό. Έγινε άνθρωπος. Δέν θά κάνη, λοιπόν, και τά δύσκολα τής έποχής μας;

Άς ζητήσουμε όλοι άπό τον Κύριο, πού πραγματοποιεί τά δύσκολα, νά κάνη και αυτά τά δύσκολα:

- Νά αισθανθοϋν οι άνθρωποι τήν ουσιαστική τους άνάγκη. Ό Χριστός είναι ή πρώτη άνάγκη.

- Ν' άγαπήσουν όλοι οι άνθρωποι τή σκηνή, πού έξακολουθεί νά σκηνώνη ό Χριστός. Και αυτή είναι ή Έκκλησία. Δυστυχώς τρέχουν οι πολλοί εκεί, πού ό Διάβολος μαντρώνει τους ανθρώπους και τους παραμορφώνει σε τέρατα.

- Νά γίνη ή μεγάλη μεταβολή. Νά

τρέξουν όλοι, μεγάλοι και μικροί, εκεί, όπου κατασκηνώνει και ένουκεί ό Χριστός· εκεί, όπου οι άνθρωποι μεταμορφώνονται σε άγγέλους· στην Έκκλησία.

- Νά γίνουμε όλοι εκείνο, πού ήταν ό Πρόδρομος και Βαπτιστής: Η φωνή του Λόγου. Νά διαλαλούμε, ότι ήλθε ό Θεός στον κόσμο, ότι περπάτησε μέ πόδια σαν τά δικά μας, ότι ευεργέτησε μέ χέρια σαν τά δικά μας, ότι κήρυξε μέ στόμα σαν τό δικό μας, ότι άκουσε τους στεναγμούς μας μέ αυτιά σαν τά δικά μας, αλλά πού σταυρώθηκε μέ τήν Άγάπη, όχι σαν τή δική μας, αλλά μέ τήν πρωτόγνωρη Άγάπη, μέ τήν είδική, τή μοναδική δική Του ΑΓΑΠΗ.

Άρχιμ. Δανήλ Γ. Άεράκης

Έπίκαιρο βιβλίο του άρχιμ. Δανήλ Γ. Άεράκη

Προσέγγιςις στό μυστήριο τής θείας ένανθρωπήσεως.

Σελ. 128. Τιμάται 2,5 ευρώ. Προσιτό για άναμνηστικό δώρο σε μέλη έκκλησιαστικων συνάξεων.

Τηλ.: 2103212713 - 2109765440.

Ἄρχιδιακόνου Στεφάνου - 27 Δεκεμβρίου

Ὁ ἀγγελόμορφος πρωτομάρτυς

Ας ρίζουμε μερικές ματιές σ' αυτόν, πού ἔχει τήν τιμή νά εἶναι πρωτομάρτυρας. Πάντοτε οἱ πρωτοπόροι ἔχουν μεγαλύτερη ἀξία καί γίνονται ἀντικείμενο μεγαλύτερου θαυμασμοῦ. Τί ἦταν λοιπόν ὁ Στέφανος; Μὲ μία λέξι, ἦταν χριστομίμητος. Μιμήθηκε τόν Ἰησοῦ Χριστό στά διάφορα στάδια τῆς ζωῆς του. Ἄς ρίζουμε τούς προβολεῖς μας στή μεγάλη μορφή τῆς πρώτης Ἐκκλησίας, στό παλληκάρι τοῦ Θεοῦ, στόν ἥρωα, πού τό μαρτύριό του ἔγινε σύμβολο, στό Στέφανο.

Διάκονος

1. Ἦταν διάκονος. Ἡ πρώτη Ἐκκλησία ἦταν κοινωνία ἀγάπης. Ἦταν μία οἰκογένεια. Καί ὅπως στήν οἰκογένεια ὅλα εἶναι κοινά καί ἓνα τραπέζι στρώνεται, ἔτσι καί στήν ἀρχαία Ἐκκλησία ἦσαν ὅλα κοινά (Πράξ. β' 44). Δέν ἦταν κοινή μόνο ἡ πίστις· ἦταν κοινά καί τά χρήματα, κοινό καί τό ποροφόλι. Ὑπῆρχε κοινοκτημοσύνη· κοινοκτημοσύνη βέβαια ἀγάπης, ὄχι βίας.

Ἀλλά τά κοινά τραπέζια ἀπαιτοῦσαν διακόνους, ὑπηρετές. Καί ἡ πρώτη Ἐκκλησία, μέ προτροπή τῶν Ἀποστόλων, διάλεξε μέ δημοκρατικές ἐκλογές τούς ἑπτά πρώτους διακόνους (Πράξ. στ' 2). Πρῶτος ἀπό τούς ἑπτά διακόνους, «πρόκριτος», ὁ Στέφανος. Πῆρε εἰδικό χάρισμα μέ τή χειροτονία ἀπό τούς Ἀποστόλους.

Διάκονος! Ὑπηρετής τοῦ λαοῦ. Ὑπηρετής τῶν φτωχῶν. Ὑπηρετής τῶν χρῶν καί ὀρφανῶν. Διάκονος! Μιμητής τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ. Κύριος τοῦ οὐρανοῦ καί τῆς γῆς ὁ Χριστός, ταπεινώθηκε! Ἦλθε στόν κόσμο, γιά νά διακονήσῃ τό

λαό· νά διακονήσῃ ὅλες τίς ἀνάγκες τοῦ λαοῦ. Ἦλθε νά διακονήσῃ, ὄχι νά διακονηθῇ. Τό εἶπε ὁ Ἰδιος: «Ὁ υἱός τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἦλθε διακονηθῆναι, ἀλλά διακονῆσαι» (Ματθ. κ' 28). Διάκονος ὁ Χριστός, ζώσθηκε τό λέντιο καί ἔπλυνε τά πόδια τῶν μαθητῶν. Διάκονος καί ὁ Στέφανος.

Ἡ Ἐκκλησία εἶναι διακονοῦσα τό λαό. Σέ μία ἐποχή, ὅπου ὅλοι θέλουν νά εἶναι ἀφεντικά, ζητοῦνται ταπεινοί διάκονοι. Τότε ὁ κόσμος θ' ἀλλάξῃ, ὅταν ἡ ἐξουσία πάψῃ νά εἶναι ἐκμετάλλευσις τοῦ λαοῦ καί μεταβληθῇ σέ διάκονο τοῦ λαοῦ. Τότε θά ἐπέλθῃ ἡ ποθητή δικαιοσύνη καί ἰσότητα.

Ἄνθρωπος τοῦ λόγου καί τοῦ θαύματος

2. Ὁ Στέφανος δέν ἦταν μόνο διάκονος στό ὑλικό τραπέζι τοῦ λαοῦ. Ἦταν διάκονος καί στό πνευματικό τραπέζι τοῦ λαοῦ. Ὁ ἄνθρωπος δέν εἶναι μόνο στομάχι· εἶναι καί πνεῦμα. Καί ἂν τό στομάχι γεμίξῃ μέ ψωμί καί διάφορα ἐδέσματα, τό πνεῦμα γεμίζει μέ τό λόγο καί τό θαῦμα. Καί ὁ Στέφανος δέν ἦταν μόνο σερβιτόρος ὑλικῶν φαγητῶν· ἦταν καί σερβιτόρος τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ. Ἡ Ἐκκλησία τότε κάνει ἀληθινή κοινωνική δραστηριότητα, ὅταν πρῶτα προσφέρῃ θεολογία. Ὁ κοινωνισμός εἶναι καρπός τοῦ θεολογικοῦ κηρύγματος. Ἡ κοινωνική δικαιοσύνη εἶναι ἀποτέλεσμα τῆς εὐαγγελικῆς ζωῆς.

Ἄς μὴ ζητᾶμε καρπούς χωρὶς ρίζες. Ὁ λόγος καί τό θαῦμα εἶναι οἱ ρίζες. Ἡ κοινωνική δικαιοσύνη καί ἡ ἰσότητα εἶναι οἱ καρποί.

Ὁ Στέφανος ἦταν ἄνθρωπος κατ' ἐξοχήν τοῦ λόγου. Μελετοῦσε τὴ Γραφή. Ἀπὸ τὴν ἀπολογία του στοῦ συνέδριο τῶν Ἰουδαίων διαπιστώνουμε, ὅτι γνώριζε καλά, ἀπὸ στήθους θά λέγαμε, τὴν Παλαιά Διαθήκη. Καί ὄχι ἀπλῶς ἦταν γνώστης τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ, ἀλλά καί μετέδιδε τὸ λόγο τοῦ Θεοῦ. Ἦταν ἀκαταγώνιστος στὴν ὁμιλία. Γέμιζε τὰ στομάχια τῶν πιστῶν μέ ὑλικὴ τροφή, ἀλλά καί τὸ πνεῦμα τῶν ἀπίστων μέ τὸ λόγο τῆς ἀληθείας. Καθημερινά ψυχές προσέρχονταν στὴν πίστι ἀπὸ τὸ λόγο τοῦ Στεφάνου. Κατῶρθωνε αὐτὸ τὸ διπλὸ χορτασμό ὁ Στέφανος, διότι ὁ ἴδιος προηγουμένως ἦταν γεμᾶτος ἀπὸ πίστι καὶ Πνεῦμα Ἅγιον.

Λέει εἰδικά τὸ βιβλίον τῶν Πράξεων: «Ἐξελέξαντο Στέφανον, ἄνδρα πλήρη πίστεως καὶ Πνεύματος Ἁγίου» (Πράξ. στ' 5). Εἶχε πληρότητα Ἁγίου Πνεύματος. Καί ὅποιος εἶναι γεμᾶτος ἀπὸ Πνεῦμα Ἅγιον, εἶναι γεμᾶτος ἀπὸ δύναμι καὶ ἐνέργεια. Ὅπως ἡ μπαταρία, πού εἶναι φορτισμένη ἀπὸ ἠλεκτρισμό, ἔχει δύναμι, ἔτσι ἡ ψυχὴ πού ἔχει φορτισθῆ ἀπὸ τὸ ρεῦμα τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ἐνεργεῖ θαυματουργικά. Ὁ Στέφανος ἦταν «πλήρης πίστεως καὶ δυνάμεως· ἐποίει τέρατα καὶ σημεῖα μεγάλα ἐν τῷ λαῷ» (Πράξ. στ' 8).

Μιμητὴς τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ στοῦ σημείου αὐτό. Ὅπως ὁ Χριστός ἦταν «δυνατός ἐν ἔργῳ καὶ λόγῳ» (Λουκ. κδ' 19), ἔτσι καὶ ὁ ἄνθρωπός Του, ὁ Στέφανος, ἦταν δυνατός στὶς πράξεις τῆς ἀγάπης καὶ στὰ θαύματα, δυνατός καὶ στοῦ λόγου. Ὅλους τοὺς ἀποστόμωμε. «Καὶ οὐκ ἴσχυον ἀντιστῆναι τῇ σοφίᾳ καὶ τῷ πνεύματι ᾧ ἐλάλει» (Πράξ. στ' 10). Ἦταν ἀκαταγώνιστος.

Ἄγγελόμορφος - Σατανόμορφος

3. Τί ἄλλο ἦταν ὁ Στέφανος; Ἦταν ἀγγελικός ἄνθρωπος. Τὸ πρόσωπό του εἶχε μιὰ ἀγγελικὴ γλυκύτητα. Ἦταν πιστὸ ἀντίγραφο τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Ἡ χάρις κάνει τὸ νέο καὶ τὴ νέα νὰ ἔχουν ἀγγελικὸ, ὠραῖο πρόσωπο. Ἀντίθετα ἡ ἁμαρτία καὶ ἡ ἀποστασία ἀπὸ τὸ Θεὸ ἀγριεύουν τὰ νιάτα. Ὅταν ἓνα χω-

ράφι μείνη γιὰ χρόνια ἀκαλλιέργητο, χωρὶς σκάψιμο καὶ πότισμα, ἀγριεύει καὶ βγάζει ἀγκάθια καὶ ζιζάνια. Καὶ ἡ νεολαία μας ἓνα χωράφι εἶναι. Ἦχει μείνει πνευματικὰ ἀκαλλιέργητο, χωρὶς τὴ δροσιά καὶ χάρι τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Γι' αὐτὸ καὶ ἔχει ἀγριέψει. Ἡ ἀγριότητα εἶναι ζωγραφισμένη στὰ πρόσωπα πολλῶν νέων. Φταῖνε οἱ νέοι; Ασφαλῶς ὄχι! Τὴν πρώτη εὐθύνη φέρουν ἐκεῖνοι, πού κατευθύνουν τὰ σκοτεινὰ κυκλώματα καὶ παρασύρουν τοὺς νέους, ἢ ἐκεῖνοι, πού ἀδιαφοροῦν, καίτοι ἐκ τῆς θέσεώς τους θά ἔπρεπε πρωτίστως νὰ ἐνδιαφέρονται γιὰ τὰ παιδιὰ καὶ τοὺς νέους.

Στὴν ἱστορία τοῦ Στεφάνου βλέπουμε μερικὸς σκοτεινοὺς ἀνθρώπους. Σέ ἀντίθεσι μέ τὸ Στέφανο, πού εἶχε ἀγγελικότητα, αὐτοὶ εἶχαν σατανικότητα. Συκοφαντοῦν τὸν ἅγιο τοῦ Θεοῦ σάν βλάσφημο κατὰ τοῦ Μωυσῆ καὶ τοῦ Θεοῦ! Τὸν κατηγοροῦν ὡς ἐπικίνδυνο ἐπαναστάτη! «Ἀκηκόαμεν γὰρ αὐτοῦ λέγοντος ὅτι Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος οὗτος καταλύσει τὸν τόπον τοῦτον καὶ ἀλλάξει τὰ ἔθνη ἃ παρέδωκεν ἡμῖν Μωυσῆς» (Πράξ. στ' 14). Δηλαδή, τὸν κατηγοροῦν σάν ἀνατροπέα τῆς πολιτικῆς καὶ κοινωνικῆς καταστάσεως.

Καὶ στοῦ σημείου αὐτὸ μοιάζει πάλι ὁ Στέφανος μέ τὸν Ἰησοῦ, πού τὸν κατηγοροῦσαν ὅτι θά γκρέμιζε τὸ ναὸ καὶ θά καταργοῦσε τὸ θρησκευτικὸ κατεστημένο. Καὶ ὅπως στὴν περίπτωσι τοῦ Χριστοῦ, ἔτσι κι ἐδῶ, ἐπεστράτευσαν ψευδομάρτυρες. «Ἔστησαν μάρτυρας ψευδεῖς» (Πράξ. στ' 10-14). Τὸ ψέμα στὴν ἡμερησία διάταξι! Πόσα συνυφαίνουν ἐναντίον τοῦ Χριστοῦ καὶ τῶν χριστιανῶν! Ἄλλ' οἱ χριστιανοὶ δὲν πρέπει νὰ μένουμε ἀπαθείς μπροστὰ στοὺς ψεῦτες καὶ συκοφάντες. Ἀπαιτεῖται χριστιανικὴ παλληκαριά γιὰ νὰ τοὺς ἀντιμετωπίζουμε. Ἰδιαιτέρα στὴν ἐποχὴ μας, ὅπου ἡ διαστροφή βλῶσις ἔγινε μόνιμη μέθοδος τῶν ἀντιχριστῶν.

Λιθοβολισμένος μάρτυρας

4. Λόγια ἐλεγκτικὰ βγήκαν ἀπὸ τὴν ψυχὴ τοῦ ἀγγελόμορφου Στεφάνου. Τὰ λόγια αὐτὰ τοῦ στοίχισαν. Λύσσαξαν οἱ σύ-

νεδροι. Βούλωσαν τ' αὐτιά τους γιὰ νὰ μὴν τὸν ἀκοῦνε! Τρίζουν τὰ δόντια τους! Καί ὄλοι μαζί, μανιασμένοι, σηκώνονται καί τὸν πετοῦν ἔξω μέ σπρωξιές και κλωτσιές (Πράξ. ζ' 57-58).

Ὅποιος δὲν ἔχει ἐπιχειρήματα, αὐτός προσφεύγει στή βία. Καί ἡ βία ἐκείνων ἔγινε σέ λίγο μανιακή. Πῆραν ἀμέσως τήν ἀπόφασι. Ὁ Στέφανος, ὁ ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ, πρέπει νὰ πεθάνη! Πῶς; Μέ λιθοβολισμό. Βροχή πέφτουν οἱ πέτρες πάνω στόν νεαρό Ἅγιο. Πέφτει κάτω (Πράξ. ζ' 59). Τό σῶμα του τό σκεπάζουν οἱ πέτρες. Νόμισαν, πῶς ἔτσι θά κάλυπταν τήν ἀλήθεια. Πού νάξεραν, ὅτι μέ τίς πέτρες πού πετοῦσαν δέν θά ἔθαβαν τήν ἀλήθεια, ἀλλά θά πύργωναν τὸν ἀσάλευτο πύργο τῆς Χριστιανικῆς Ἀλήθειας!

Πάνω στούς λίθους τοῦ Στεφάνου θεμελιώθηκε ἡ οἰκοδομή, πού λέγεται ἱεραποστολή.

Ἡ πληρωμή τῆς ἀγάπης

5. Καί ὁ Στέφανος; «Ἐκοιμήθη»! Ἔτσι μᾶς λένε οἱ Πράξεις τῶν ἀποστόλων (Πράξ. ζ' 60) γιὰ το θάνατό του. Ὁ Χριστιανός καί πλακωμένος ἀπό τίς πέτρες, δέν πεθαίνει! Κοιμάται, γιὰ νὰ ξυπνήσῃ σέ

μιά ἄλλη ζωή, ἀτελείωτη, αἰώνια! Τό σῶμα κοιμάται.

Σκεπασμένος ἀπό τίς πέτρες, προσεύχεται ὁ Στέφανος: «Κύριε Ἰησοῦ, δέξαι τό πνεῦμά μου» (Πράξ. ζ' 59).

Τό πνεῦμα του φτερουγίζει στήν ἀγκαλιά τοῦ Θεοῦ. Ἀλλά πρὶν ἀναχωρήσῃ γιὰ τὴ βασιλεία τοῦ Θεοῦ, προλαβαίνει νὰ πληρώσῃ τοὺς ἐχθρούς του, τοὺς δημίους του. Μέσα ἀπό τό θησαυροφυλάκιο τῆς ὥραιας του ψυχῆς, βγάζει τό πὸ πανάκριβο νόμισμα ὡς ἀμοιβή γι' αὐτό πού τοῦ ἔκαναν!

Θαυμάστε μεγαλεῖο ψυχῆς! Θυμίζει τό μεγαλεῖο τοῦ Ἐσταυρωμένου! Ἐκεῖνος, πάνω ἀπό τό Σταυρό, προσεύχεται γιὰ τοὺς σταυρωτές Του. Ὁ Στέφανος, σκεπασμένος ἀπό τίς πέτρες, γονατισμένος, προσεύχεται γιὰ ὅσους μέ μανία ἐκσφενδονίζουν τίς πέτρες! «Κύριε, μὴ στήσῃς αὐτοῖς τήν ἁμαρτίαν ταύτην» (Πράξ. ζ' 60). Μία θρησκεία, πού κάνει τοὺς μάρτυρες νὰ προσεύχονται μέ συγχωρητικότητα καί ἀγάπη γιὰ τοὺς δημίους τους, δέν εἶναι θρησκεία τῆς γῆς. Εἶναι θρησκεία τοῦ Οὐρανοῦ!

Στέφανε! Πολλά τὰ στεφάνια σου! Ἀλλά τό στεφάνι τῆς ἀγάπης σου εἶναι τό ὠραιότερο. Ἀπέδειξες καί σύ, ὅτι

Χριστός γεννᾶται· δοξάσατε!

Ὁ Χριστός γεννᾶται, ἄς τὸν δοξάσετε! Ὁ Χριστός ἔρχεται ἀπό τοὺς οὐρανοὺς, ἄς τὸν προῦπαντήσετε. Ὁ Χριστός βρίσκεται στή γῆ, ἄς ὑψωθῆτε. «Δοξολογήστε τὸν Κύριο, ὅλη ἡ γῆ». Καί γιὰ νὰ τὰ πῶ καί τὰ δυὸ μέ μία λέξι, ἄς εὐφρανθοῦν οἱ οὐρανοὶ καί ἄς αισθανθῆ ἀγαλλίασι ἡ γῆ γιὰ τὸν ἐπουράνιο πού ἔγινε ἐπίγειος. Ὁ Χριστός σαρκώθηκε! Νιώστε ἀγαλλίασι ἀπό χαρὰ καί τρόμο. Ἀπὸ τρόμο ἐξ αἰτίας τῆς ἁμαρτίας, ἀπὸ χαρὰ ἐξ

αἰτίας τῆς ἐλπίδας.

Ὁ Χριστός γεννήθηκε ἀπὸ τὴν Παρθένο. Γυναῖκες, παραμένετε παρθένοι, γιὰ νὰ γίνετε μητέρες τοῦ Χριστοῦ.

Ποῖος δὲν ἀποδίδει λατρεία σ' Ἐκεῖνον, πού ὑπάρχει ἀπὸ τὴν ἀρχή;

Ὁ ἄσαρκος παίρνει σάρκα. Ὁ Λόγος ἐνώνεται μέ τὴν ὕλη.

Ὁ ἀναφῆς ψηλαφᾶται. Ὁ ἀόρατος γίνεται ὀρατός.

Ὁ ἄχρονος ἀποκτᾶ ἀρχή.

Ὁ Υἱός τοῦ Θεοῦ γίνεται Υἱός ἀνθρώπου.

Γρηγόριος Θεολόγος. Ε.Π.Ε. 5,37-39

ΠΡΟΣΧΩΜΕΝ

Τό «Εὐαγγέλιο»

Η εὐχή πρό τοῦ Εὐαγγελίου στό μυστήριο τοῦ Λόγου κατέχει τήν ἴδια θέσι, πού κατέχει στήν εὐχαριστιακή εὐχή ἡ ἐπίκλησις, ἡ ἱκεσία τῆς καταπέμψεως ἀπό τόν Πατέρα τοῦ Ἁγίου Πνεύματος Του. Ὅπως ὁ **καθαγιασμός** τῶν Τιμίων Δώρων, ἔτσι καί ἡ **κατανόησις** καί ἡ ἀποδοχή τοῦ Λόγου δέν ἐξαρτᾶται ἀπό μᾶς οὔτε μόνο ἀπό τήν ἐπιθυμία μας, ἀλλά κυρίως ἀπό τή μυστηριακή μεταβολή τῶν «ὀφθαλμῶν τῆς διανοίας» μας, ἀπό τήν παρουσία σέ μᾶς τοῦ Ἁγίου Πνεύματος.

- Εἰδική εὐχή γιά ὄλους, κληρικούς καί λαϊκούς, νά ὑποδεχθῶν τόν θειο λόγο, ὅπως καί γιά νά ὑποδεχθῶν τόν θειο Ἄρτο καί τό πανάγιο Αἷμα. Εἰδική εὐχή καί πρός τόν διάκονο, πού θά διαβάσῃ τό Εὐαγγέλιο· «*Δώῃ σοι ῥῆμα τῶ εὐαγγελιζομένῳ δυνάμει πολλῇ εἰς ἐκπλήρωσιν τοῦ Εὐαγγελίου τοῦ ἀγαπητοῦ Υἱοῦ αὐτοῦ, Κυρίου δέ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ*». Αὐτό σημαίνει, ὅτι δέν πρόκειται γιά μιά **ψυχρή ἀνάγνωσι** ἐνός κειμένου, οὔτε γιά μιά μουσική ἐπίδειξι ἐνός μελοποιημένου κειμένου.

- Πρόκειται γιά **εὐαγγελισμό ψυχῶν**. Γιά ἐξαγγελία τοῦ εὐαγγελίου τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Γιά τήν ὑποδοχή τοῦ εὐαγγελίου τῆς σωτηρίας. Γιά ἐναγκαλισμό τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ, πού προσφέρεται συνεχῶς διά τοῦ Εὐαγγελίου (τοῦ Λόγου) καί τοῦ Ποτηρίου (θείας Εὐχαριστίας).

- Τή λέξι «**εὐαγγέλιον**» χρησιμοποιεῖ ὁ ἴδιος ὁ Χριστός. Τό κήρυγμά Του εἶναι «τό εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ» (Μάρκ. α' 14). Καί ἡ πρώτη φράσις, πού βγαίνει ὡς κήρυγμα ἀπό τά ἄχραντα χεῖλη Του, ἀναφέρεται στό εὐαγγέλιο: Κηρύσσει, ὅτι «πεπλήρωται ὁ καιρός καί ἤγγικεν ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ· μετανοεῖτε καί πιστεύετε ἐν τῶ εὐαγγελίῳ» (Μάρκ. α' 15).

- Ἰδιαίτερα ἀφθονεῖ ὁ ὅρος «**εὐαγγέλιον**» στίς ἐπιστολές τοῦ ἀποστόλου **Παύλου**, ὅπου δηλώνει τό λυτρωτικό μήνυμα πού ἔχει ἀντικείμενο καί περιεχόμενο τόν Χριστό. Γιά τόν Παῦλο τό εὐαγγέλιο δέν εἶναι μιά θεωρία, μιά ἰδεολογία. Εἶναι ὁ ἴδιος ὁ Ἰησοῦς Χριστός, τό μήνυμα τῆς χαρᾶς γιά ὅλο τόν κόσμο. Γιά τόν Παῦλο τό εὐαγγέλιο δέν εἶναι μιά διδασκαλία, πού μπορεῖ νά συμπληρωθῇ ἢ νά διορθωθῇ. Εἶναι τό **πλήρωμα** τῆς ἀποκαλύψεως τοῦ Θεοῦ. Γιά τόν Παῦλο τό εὐαγγέλιο εἶναι ἡ προσωπική του ἀποκάλυψις καί τό προσωπικό του κήρυγμα: «κατά τό εὐαγγέλιόν μου» (Β' Τιμ. β' 9).

- Ὅπως κρατῶν ὁ λειτουργός τό **ἅγιο Ποτήριο** καί μεταδίδων τό Σῶμα καί τό Αἷμα τοῦ Χριστοῦ, προσέχει νά μὴ πέσῃ «*χαμαί*» ἕνας μαργαρίτης, ἔτσι καί ὁ ἔχων στό στόμα του τόν **Εὐαγγελικό λόγο** προσέχει νά μὴ χαθῇ, ἔστω καί μιά λέξι, ἀπό τό ἱερό κείμενο. Ὅποιος μεταλαμβάνει τόν λόγο τοῦ Ἀποστόλου καί τοῦ Εὐαγγελίου (μέ μιά λέξι, τό εὐαγγέλιο τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ), αὐτός **συνειδητά** μεταλαμβάνει τοῦ Ποτηρίου τῆς θείας Εὐχαριστίας. Ἔχει γνῶσι καί ἐπίγνωσι, κατανόησι καί βίωσι τοῦ μυστηρίου τῆς σωτηρίας. Ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ δέν ἀπευθύνεται μόνο στό νοῦ. Ἀπευθύνεται σέ ὅλο τόν ἄνθρωπο.

- Ἡ ἀνάγνωσις τοῦ Εὐαγγελίου προϋποθέτει **προετοιμασία**. Δέν ἐπιδέχονται ἀλλοίωσι καί λάθη τά ἱερά λόγια. Ἰδίως ὅταν πρόκηται γιά νεοχειροτονημένους ἢ γιά ἔλλιπους θεολογικῆς μορφώσεως κληρικούς, εἶναι ἀπολύτως ἀναγκαία ἡ

ἐπανειλημμένη κατ' οἶκον ἀνάγνωσις τῆς εὐαγγελικῆς περικοπῆς. Ἔτσι, ἀφοῦ ὀπτικά καί νοητικά «χωνέψη» ὁ «μέλλων ἀναγῶναι» τήν περικοπή, θά τήν ἀποδώσῃ «ὀρθῶς». Δέν ἔχει τόσο σημασία ὁ ὀρθοφωνία, ὅσο ἔχει σημασία ἡ ὀρθή ἀπαγγελία, ἡ κατὰ νόημα ἀπαγγελία.

• Ἡ ἀνάγνωσις τοῦ Εὐαγγελίου -θά τό ποῦμε καί αὐτό- προϋποθέτει τήν καλύτερη ἔκδοσι τοῦ βιβλίου, πού εἶναι ἐπί τῆς ἁγίας τραπέζης καί καλεῖται «**Εὐαγγέλιον**». Φυσικά τό βιβλίον αὐτό δέν εἶναι ὅλο τό Εὐαγγέλιο, ὅλη ἡ Καινή Διαθήκη. Εἶναι ἡ λειτουργική χρῆσις τοῦ Εὐαγγελίου, δηλαδή, ἐπιλεγμένες περικοπές, γιά τήν καθημερινή (καί ὄχι μόνο Κυριακάτικη) ἀνάγνωσι εὐαγγελικῶν μηνυμάτων.

Ἄλλά καί αὐτό, τό σέ περικοπές «Εὐαγγέλιο» τίς περισσότερες φορές δέν εἶναι τό... κατάλληλο! Αὐτονόητο θεωροῦν οἱ περισσότεροι λειτουργοί, ὅτι αὐτά τά φύλλα χάρτου, πού εἶναι περιτυλιγμένα σέ σιδερένιο κάλυμμα, εἶναι τό... Εὐαγγέλιο! Καθόλου αὐτονόητο δέν εἶναι. Ἡ Ἐκκλησία (τῆς Ἑλλάδος) ἐνπροκειμένῳ ἔχει ἐπιμεληθῆ καί ἐκδώσει (διά τῆς «Ἀποστολικῆς Διακονίας») τό **Λειτουργικό Εὐαγγέλιο** πολύ προσεγμένα. Καί λάθη τυπογραφικά δέν ἔχουν παρεισφρῦσει καί τό κείμενο εἶναι **αὐθεντικό** καί ἡ ὅλη ἐμφάνισις εἶναι **καλαίσθητος**.

Καί ὁμως στούς περισσότερους Ναούς ἐπί τῆς ἁγίας Τραπέζης βοίσκεται ὄχι αὐτό τό ἐκκλησιαστικό Εὐαγγέλιο, ἀλλά «εὐαγγέλιο» ἐκδόσεως μέ πολλά λάθη. Γιατί; Πολλοί διότι τό βρῆκαν ἀπό τούς πρό αὐτῶν λειτουργούς. Ἄλλοι διότι, προκειμένου νά τοποθετήσουν λειτουργικό Εὐαγγέλιο στήν ἁγία Τράπεζα, ἀπευθύνονται στούς κατασκευαστές ἢ ἐμπόρους σιδερένιων καλυμμάτων. Καί οἱ ἔμποροι, ἄσχετοι φυσικά μέ τό θεόπνευστο κείμενο τῆς Ἁγίας Γραφῆς, βάζουν φύλλα μιᾶς παμπάλαιης λαθεμένης ἐκδόσεως. Μά ἔτσι, ἀκούσια βέβαια, εἶναι σάν νά λέγουν, ὅτι τό Εὐαγγέλιο «**εἶναι γιά τά σίδερα**»!

• Δέν πρόκειται γιά παρονυχίδα. Πρόκειται γιά οὐσιῶδες θέμα. Ἡ Ἐκκλησία εἶναι ἡ **ἐγγύησις** καί τοῦ κειμένου τοῦ Εὐαγγελίου, τῆς Καινῆς Διαθήκης. Μέ τήν προτροπή τῶν κατὰ τόπους Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτῶν, ἄς φροντίσουν οἱ εὐλαβεῖς πρεσβύτεροι (προϊστάμενοι) νά ἀποσύρουν «Εὐαγγέλια» μέ θεολογικά λάθη. Καί ἄς τοποθετήσουν ἐπί τῆς ἁγίας Τραπέζης τό λειτουργικό Εὐαγγέλιο τῆς Ἐκκλησίας («Ἀποστολικῆς Διακονίας»). Γιά λόγους οὐσιαστικούς, ὅτι δέν ἐνδιαφέρονται γιά τό «πλουμιστό» κάλυμμα καί γιά τούς δωρητές του, ἀλλ' ἐνδιαφέρονται γιά τό **περιεχόμενο**.

• Ἡ ἀνάγνωσις τοῦ Εὐαγγελίου προϋποθέτει ἐπίσης **δέος καί δύναμι**. Καί **εὐλάβεια** καί ὅσο γίνεται πιό **δυνατή κατανόησι**. Πῶς θά νοήσουν οἱ πιστοί τά θεόπνευστα λόγια, ὅταν κρύβονται κάτω ἀπό μουσικές νότες ἢ σέ παπατρέχικο διάασμα ἢ σέ κοιμισμένο ὕφος;

• Ἡ **ἀκρόασις** καί ἡ κατανόησις τοῦ Εὐαγγελίου προϋποθέτει «**ἀνεφογμένον νοῦν**». «Τότε διήνοιξεν αὐτῶν τόν νοῦν τοῦ συνιέναι τάς γραφάς» (Λουκ. κδ' 25). Ἦδη ἡ προσευχομένη Ἐκκλησία ἔχει ἐτοιμάσει τό νοῦ καί τήν καρδιά μας μέ τήν εὐχή περὶ θείου φωτισμοῦ («Ἐλλαμψον ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν...»), μέ τό «**Πρόσχωμεν**» καί μέ τή βεβαίωσι ὅτι πρόκειται γιά τή «**Σοφία**» τοῦ Θεοῦ.

• Τόσο μεγάλη σημασία δίνει ἡ Ἐκκλησία στά Ἁγιογραφικά ἀναγνώσματα, ὥστε ὥρισε νά ἐπεξηγοῦνται διά τοῦ **κηρύγματος**. Διακονία τῶν λειτουργῶν δέν εἶναι μόνο ἡ καλή ἀνάγνωσις τοῦ Εὐαγγελίου, ἀλλά καί ἡ διακονία τοῦ ἄμβωνος, τό ἐποικοδομητικό κήρυγμα. Ἄλλά περὶ αὐτοῦ στό ἐπόμενο.

Γνωριμία με τόν ΠΑΥΛΟ

ΠΡΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΟΥΣ Β' ΕΠΙΣΤΟΛΗ

Σύνδεσμος αγίων

Β' Κορ. ιγ' 8-9

Συνήγοροι του καλοῦ (στ. 8)

Η ατέχει συνοχή, συγχρόνως και ἐλπίδα τὴν ψυχὴ τοῦ Παύλου. Ἡ συνοχή ὀφείλεται στὴν εὐκόλη παλινδρόμηση, πού εἶχε παρατηρήσει σὲ ἀρκετοὺς ἀπ' τοὺς πρώτους χριστιανούς τῆς Κορίνθου. Ἐκεῖνος τὰ εἶπε, ἐξήγησε, ἀποκάλυψε μυστικά τῆς υπερβατικῆς του πορείας, ἐπῆνεσε τὶς προσπάθειες τῶν Κορινθίων καὶ τὴ λύσι τοῦ προβλήματος τοῦ αἰμομικτη. Ἄλλ' ὁ φόβος πάντοτε ὑπῆρχε μέσα του.

Φόβος, μήπως κάτω ὄχι μόνο ἀπ' τὴν ἐπιρροή τῶν ψευδαποστόλων, ἀλλὰ ἀπ' τὴν περιρρέουσα ἀτμόσφαιρα ἐνός ἐκλυτο περιβάλλοντος στὴν Κόρινθο, οἱ χριστιανοὶ παρασυρθοῦν ἢ σὲ ἀκάθαρτα πάθη ἢ σὲ σχισματικὲς τάσεις. Ἀπ' τὴν ἄλλη μεριά εἶχε ἐλπίδα. Γι' αὐτό καὶ ἀμφιβάλλει, ἂν τελικά θ' ἀναγκαστῆ νὰ μεταχειριστῆ αὐστηρότητα. Ἡ ἐλπίδα στηριζόταν στὰ ἐξῆς δεδομένα:

- Στὴν Κόρινθο ὑπῆρχαν πυρῆνες ἐκλεκτῶν συνεργατῶν. Τους ἀναφέρει στὴν Α' πρὸς Κορινθίους Ἐπιστολή. Τό σπῆτι π.κ. τοῦ Γαῖου, ἀλλὰ καὶ ἄλλα σπῆτια ἀποτελοῦσαν «καὶ οἶκον ἐκκλησίας»..

- Οἱ εἰδήσεις τοῦ Τίτου ἦσαν εὐοίωνες. Ἀκόμα καὶ γιὰ τὴ «λογία» εἶχαν κινηθῆ δραστήρια. Στὶς τελευταῖες γραμμὲς τῆς Ἐπιστολῆς εἶναι μᾶλλον αισιόδοξος. Δέν θ' ἀφήσει ὁ Κύριος τ' ἀμπέλι Του νὰ τὸ ρημάξουν οἱ κακοὶ ποιμένες. Ἀντίθετα, πιστεύει, ὅτι θά συναντήσῃ στὴν Κόρινθο, πρὸς τὴν ὁποία πορεύεται, τὴ διπλὴ ἀλήθεια. Τὴν ἀλήθεια τῆς πίστεως καὶ τὴν ἀλήθεια τῆς ἀγίας ζωῆς. Ἀλληλοεξαρτώμενες ἀλήθειες.

Ἐπομένως ὀφείλει νὰ τοὺς δηλώσῃ: Ἄν συναντήσω ἀληθινὴ χριστιανικὴ ζωὴ, δέν μπορῶ νὰ φανῶ αὐστηρὸς ἢ καὶ ὀκληρὸς. Θὰ χαρῶ κι ἐγὼ

μαζί σας. «Οὐ γὰρ δυνάμεθά τι κατὰ τῆς ἀληθείας, ἀλλ' ὑπὲρ τῆς ἀληθείας» (στ. 8). Ἀπόδοσις στὴν ἀπλοελληνικὴ: «Διότι δέν ἔχουμε καμμία ἐξουσία ἐναντίον τοῦ καλοῦ, ἀλλ' ὑπὲρ τοῦ καλοῦ».

- Ἡ Ἀλήθεια εἶναι μία. Εἶναι πρόσωπο ἢ Ἀλήθεια. Ἄν ὁ Πιλάτος δέν ἔπαυε γιὰ τὸ εἶναι ἡ ἀλήθεια (Ἰωάν. ιη' 39), δέν ἔπαυε γιὰ ἀφηρημένη ἔννοια, ἀλλὰ ρωτοῦσε, «Τίς ἐστὶν ἡ ἀλήθεια», ἴσως νὰ τοῦ ἀπαντοῦσε ὁ Κύριος. Θὰ τοῦ ἐπαναλάμβανε: «Ἐγὼ εἰμι ἡ ὁδὸς καὶ ἡ ἀλήθεια» (Ἰωάν. ιδ' 6).

Ὅταν λέει ὁ Παῦλος, «δέν μπορούμε νᾶμαστε κατὰ τῆς ἀλήθειας», ἀσφαλῶς ἐννοεῖ, ὅτι δέν μπορούμε νᾶμαστε ἐναντίον τῆς ἀλήθειας τοῦ Χριστοῦ, τὴν ὁποία ἀλήθεια διαστρεβλῶναν οἱ ψευδάδελφοι. Κι ὅποιος διαστρεβλῶνει τὴν ἀλήθεια τῆς πίστεως, διαστρέφει καὶ τὴν ἀλήθεια τῆς ζωῆς. Τό φῶς τό λείει σκοτάδι, καὶ τό σκοτάδι τό λείει φῶς.

- Ἡ δογματικὴ ἀλήθεια ἐκφάνεται μέ τὴν ἠθικὴ ἀλήθεια. Δέν ὑπάρχει καλὸ μακρὰ ἀπ' τὸ Χριστό. Μπορεῖ νὰ ὑπάρχη μία εὐγενὴς συμπεριφορὰ, ἕνας σεβασμὸς σὲ μερικὲς ἀξίες. Δέν ὑπάρχει ὅμως ἡ ζωὴ τοῦ Χριστοῦ, πού αὐτὴ γεννάει τό ὄντως καλὸ καὶ ὠραῖο.

Ἐπομένως τό «Οὐ δυνάμεθά τι κατὰ τῆς ἀληθείας, ἀλλ' ὑπὲρ τῆς ἀληθείας» (στ. 8), σημαίνει: Εἴμαστε συνήγοροι ἐκείνων, πού τελοῦν τό καλὸ γιὰ τὴν ἀλήθεια, γιὰ τὸ Χριστό.

Καὶ τό καλὸ γιὰ τὴν ἀλήθεια λέγεται ἂ γά π.η.

- Οἱ χριστιανοὶ δέν εἶναι οἱ ἐγκέφαλοι, πού κατέχουν τὴν ἀλήθεια, ἀλλὰ δέν ἐπικοινωνοῦν καθόλου μέ τὴν καρδιά.

- Οὔτε εἶναι οἱ καλὲς καρδιές, πού ζοῦν τίμια κατὰ κόσμον, ἀλλὰ δέν ἀντιλοῦν τὴν καλωσύνη τους ἀπ' τὴν πίστι στὴν ἀλήθειαν τοῦ Χριστοῦ.

- Οἱ χριστιανοὶ εἶναι οἱ «ἀληθεύοντες ἐν ἀγάπῃ» (Ἐφεσ. δ' 15), ὅπως χαράσσει ὁ Παῦλος

τή συνύπαρξιν δόγματος καί βίου, ἀλήθειας καί ἀγάπης. Λέει ὁ ἱερός Χρυσόστομος: «*Μένωμεν καί τῶν δογμάτων τήν ἀκρίβειαν ἔχοντες καί τοῦ Θεοῦ τήν ἀγάπην ἐπισπόμενοι. Μένωμεν τοίνυν ἀγαπῶντες αὐτόν, ὥστε καί παρ' αὐτοῦ ἀγαπᾶσθαι*» (Ε.Π.Ε. 20,148). Μετάφρασις: Ἄς μένουμε σταθεροί στό νά φυλάμε μέ ἀκρίβεια τά δόγματα, ἀλλά καί στό νά προσελκόμεμε τήν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ. Ἄς μένουμε στό νά Τόν ἀγαπάμε, ὥστε καί Ἐκεῖνος νά μᾶς ἀγαπᾷ.

● Τήν ἀλήθεια τί ζῆ κανεῖς ὄχι μέ σπουδές, ἀλλά μέ μετάνοιες. Ὁ ἄνθρωπος μεταμορφώνεται μέ τή μετάνοια ἐν Χριστῷ. Ἀπό ἀλλοιωμένος, παραμορφωμένος ἀπ' τήν ἁμαρτία ἄνθρωπος, γίνεται ἀλήθεια. Ἡ μετάνοια ὁδηγεῖ στή θεοφάνεια. Λάμπει ὁ ἀληθινός χριστιανός, κάτω ἀπό τό ἀκτινοβόλο φῶς τῆς χάριτος τοῦ Χριστοῦ. Ὁ Παῦλος ἔχει τήν ἐλπίδα, ὅτι θά συναντοῦσε εἰκονογραφημένη τήν ἀλήθεια στή ζωή τῶν Κορινθίων. «*Οὐ δύναμέθα τι κατά τῆς ἀληθείας, ἀλλ' ὑπέρ τῆς ἀληθείας*» (στ. 8). Θά συμπεριφερθοῦμε ἀνάλογα μέ τό πῶς θά σᾶς βροῦμε.

Λέει ὁ ἱερός Χρυσόστομος: «*Ἄν εὐρώμεν ὑμᾶς εὐδοκμοῦντας, ἀποκρουσάμενους τά ἁμαρτήματα διά τῆς μετανόιας, παρρησίαν πρὸς τόν Θεόν ἐσχκότας, οὐδέ δυνασώμεθα, κἄν βουληθῶμεν, κολᾶσαι λοιπόν, ἀλλά κἄν ἐπιχειρήσωμεν, οὐ συμπράξει ὁ Θεός. Εἰς τοῦτο γάρ ἡμῖν ἔδωκε τήν δύναμιν, ὥστε ἀληθῆ φέρειν τήν ψῆφον καί δικαίαν, καί οὐχ ὑπεναντίαν τῇ ἀληθείᾳ*» (Ε.Π.Ε. 20,126). Μετάφρασις: Ἄν σᾶς βροῦμε νά προσδεύετε, νά ἔχετε ἀπομακρύνει τήν ἁμαρτία μέ τή μετάνοια, νά ἔχετε ἀποκτήσει παρρησία πρὸς τό Θεό, τότε δέν θά μπορέσουμε, ὅσο κι ἄν θέλουμε, νά σᾶς τιμωρήσουμε. Κι ἄν τό ἐπιχειρήσουμε, δέν θά συνεργήσῃ ὁ Θεός. Γι' αὐτό μᾶς ἔδωσε τή δύναμη, ὥστε ἀληθινή καί δίκαιη κρίσι νά ἐκφέρομε, κι ὄχι ἀντίθετα πρὸς τήν ἀλήθεια.

● Ἄν τούς βρῆ «περιπατοῦντας ἐν ἀγάπῃ, καθώς καί ὁ Χριστός» (Ἐφεσ. ε' 2), θά χαρῆ χαρά μεγάλη. Μπορεῖ κάποιος νά ἐτοιμάζν τά ὄπλα του, νά βρίσκεται σέ ἐπιφυλακή, γιά ν' ἀντιμετώπισῃ ἔκτακτα γεγονότα. Ὅταν ὁμως ξαφνικά βεβαιώνεται, ὅτι κανένα πρόβλημα δέν ὑπάρχει καί ὅτι ἐπικρατεῖ εἰρήνη καί ἡσυχία, ἀφοπλίζεται. Παύει ὁ συναγεμῶς.

Θά μπορούσαμε νά ποῦμε, πὸς μέ τά ὅσα παρράνω ἔλεγε ὁ Παῦλος, σάν νά εἶχε σημάνει συναγεμῶ γιά νά καταστειλῆ ἀντιευαγγελικές συμπεριφορές. Εἶχε φορέσει, γιά πρώτη ἴσως φορά, τόν ἐξοπλισμό τῆς πνευματικῆς του ἐξ-

ουσίας, μέ διαθέσεις ἐπιτιμητικές, ἀκόμα καί τιμωρητικές.

Πρὸς καταρτισμό (στ. 9)

Ξαφνικά σάν ν' ἀντιλαμβάνεται, ὅτι μᾶλλον ἥσυχια θά βρῆ τά πράγματα. Παροπλίζει τήν ἐξουσία. Θά φανῆ γιά μία ἀκόμα φορά «*ἀσθενῶν*», δηλαδή, γυμνός ἀπό ἐξουσιαστική ἐπιβολή. Τί μέ τοῦτο; Θά ξαναφορέσῃ τήν ταπεινή στολή τῆς ἐν Χριστῷ διακονίας καί θά προχωρήσῃ.

Αὐτό τοῦ προκαλεῖ ξεχωριστή χαρά. Καί τήν ἐκφράζει στόν ἐπόμενο στίχο: «*Χαίρομεν γάρ ὅταν ἡμεῖς ἀσθενῶμεν, ὑμεῖς δέ δυνατοί ᾔτε: τοῦτο δέ καί εὐχόμεθα, τήν ὑμῶν κατάρτισιν*» (στ. 9). Στήν ἀπλοελληνική: «*Χαίρομε δέ, ὅταν ἐμεῖς φαινόμεσθε ἀσθενεῖς (ἐπειδή δέν χρῆσιμοποιοῦμε τιμωρητική δύναμη), ἀλλά σεῖς εἴστε δυνατοί (πνευματικῶς). Αὐτό δέ καί εὐχόμεθα, νά εἴστε δυνατοί (πνευματικῶς).*»

● Ἀνώτερος στήν περίπτωση αὐτή τοῦ Ἰωῶν τοῦ προφήτη, πού λυπήθηκε, διότι ἡ ἀληθινή μετάνοια τῶν κατοίκων τῆς Νινευῆ ἀνέστειλε τήν προγραμματισμένη καταστροφή της. Προτιμότερο νά διαψευδεται μία προφητεία, λόγω τῆς ἐπιστροφῆς καί μετανόιας τῶν ἀνθρώπων, παρά νά ἐκπληρώνεται καί νά κολάζωνται μυριάδες ἄνθρωποι, ἀμετανόητοι.

Ὁ Παῦλος δέν εἶχε βέβαια προφητεύσει, ὅτι ὅπωςδήποτε θά τιμωροῦσε ὁ Θεός τήν Κόρινθο καί τούς Κορινθίους. Φόβους εἶχε ἐκφράσει. Καί τή σχετική ἐξουσία του καί δυνατότητά του εἶχε ἀναγκαστῆ νά παρουσιάσῃ.

● Καλός εἶναι ὁ γιατρός καί ἀναγκαῖος. Ἄλλὰ πόσες φορές λέμε: «*Ἀχρεῖαστος νᾶναι!*». Πρέπει, δηλαδή, σῶναι καί καλά γιά νά δείξῃ τήν ἱατρική του ἐξουσία ὁ γιατρός, νᾶναι οἱ ἄνθρωποι ἄρρωστοι; Μακάρι νά μὴν εἶναι! Ἡ τουλάχιστον νά εἶναι ἐπιπόλαιο τό τραῦμα καί ἰάσιμη ἡ πληγή. Νά μὴ χρειαστοῦν ἐπικίνδυνες χειρουργικές ἐπεμβάσεις.

Γιατρός πνευματικός ὁ Παῦλος. Ἐνῶ ἐτόιμαζε τό χειρουργεῖο τῆς ἀπειλῆς καί τῆς ἐπιπλήξεως καί τοῦ «*δεσίματος*», τοῦ παιδαγωγικοῦ κανόνος, πληροφορεῖται, ὅτι μᾶλλον ἀχρεῖαστη θᾶναι αὐτή του ἡ ἐξουσία. Δέν θά δείξῃ βέβαια τήν ἐν προκειμένῳ πνευματική του τέχνη. Τί μέ τοῦτο; Ἄρκεῖ, πού ὅλα ὀδεύουν πρὸς οἰκοδομῆ καί πρὸς σωτηρία τῶν ψυχῶν.

Ἐλεύθεροι

ΣΧΟΛΙΑΣΜΟΙ

Οἱ πάγοι καὶ ὁ Ἥλιος

Οἱ πάγοι δέν συντρίβονται μέ σφυριά. Μέ τοῦ ἡλίου τήν πολλή τή θερμὴ λιώνουν. Ἀνέτειλε ὁ Ἥλιος. Μιά καινούργια ζωὴ τροchioδρομεῖται. Λουσμμένοι στό Φῶς Του προχωροῦν οἱ χριστιανοί.

• Ἀπ' ἄλλο δρόμο ἦλθαμε, σέ ἄλλο δρόμο πᾶμε. Ὅλα τ' ἀλλάζει ὁ Χριστός.

• Τόν κόσμο τῆς τρομοκρατίας, τόν μεταμορφώνει σέ κοινωνία ἀγάπης.

• Τήν καταχνιά τῆς ἀπελπισιάς, τήν μεταβάλλει σέ βεβαιότητα ἐλπίδας.

• Ἡ ζωὴ μας ἄλλαξε. Ἄς μή σερνώμαστε στό χῶμα. Ψηλά στά οὐράνια νᾶχουμε πάντοτε τό βλέμμα.

Παγκόσμια ἡ Ἀγάπη τοῦ Θεοῦ «ἐν προσώπῳ Ἰησοῦ Χριστοῦ». Δέν παραβλέπουμε ἀσφαλῶς, ὅτι δύο χιλιάδες χρόνια μετά τόν ἐρχομό τοῦ Χριστοῦ, ἡ παγκόσμια κοινότητα εἶναι ταραγμένη, διχασμένη. Ἀλληλοσπαράσσεται.

Φοβούμενος τόν Κύριον

† Νικόλαος Ἀντ. Σκλαβοῦνος

Στίς 23 Ὀκτωβρίου ἀνεχώρησε γιά τήν οὐράνια βασιλεία παλαιός καί ἐκλεκτός συνεργάτης τοῦ Συλλόγου μας, ὁ Νικόλαος Σκλαβοῦνος, σέ ἡλικία 70 ἐτῶν. Ἦ ἐξόδιος ἀκολουθία ἐψάλη στόν ἱ. Ναό Ζωοδ. Πηγῆς Ἀλίμου. Προέστη ὁ Σεβασμ. Μητροπολίτης Παροναξίας π. Καλλίνικος. Παραθέτουμε ὅσα εἶπε ὁ ἀρχιμ. Δανιήλ Ἀεράκης.

«Μακάριοι οἱ ἀκούοντες τόν λόγον τοῦ Θεοῦ καί φυλάσσοντες αὐτόν» (Λουκ. ια' 28).

«Μακάριοι οἱ ἐλεήμονες, ὅτι αὐτοί ἐλεηθῆσονται» (Ματθ. ε' 6).

«Μακάριοι ὧν ἀφέθησαν αἱ ἀνομίαι» (Ρωμ. δ' 7).

«Μακάριος ἀνὴρ, ὃς ὑπομένει πειρασμόν» (Ἰακ. α' 12).

«Μακάριοι οἱ νεκροί οἱ ἐν Κυρίῳ ἀποθνήσκοντες» (Ἀποκ. ιδ' 13).

Οἱ πέντε μακαρισμοί ἰσχύουν γιά τόν ἀδελφό μας Νικόλαο.

• Ἄκουσε τό λόγο. Ἀπό τότε πού ἦλθε σέ ἐπαφή μέ τό λόγο, δέν τόν ἄφησε. Καί ὅταν ἡ ἀκοή του μειώθηκε, καί πάλι τό λόγο τόν ἄκουγε. Καί τόν διάβαζε. Ἐντύφημά του ἡ Ἁγία Γραφή. Τροφή καί τροφή του.

• Ὁ λόγος γινόταν πρᾶξις, βίωμα. Καί σέ ἄλλους διέδιδε τό λόγο τῆς ἀλήθειας. Ἄλλά

καί φρόντιζε γιά τόν καρπό τοῦ λόγου, τήν ἐλεημοσύνη. Ἡ πίστις του γινόταν ἔργα καλά.

• Ἄνθρωπος μέ ἐπίγνωσι τῶν ἀμαρτημάτων του. Πίστεψε στό Σωτήρα τῆς ἀφέσεως. Καί τοῦ χαρίστηκε ἡ συναίσθησις, ἡ εἰλικρινής μετάνοια, ἡ συντριβή στήν ἐξομολόγησι. Ἡ τελευταία του σχεδόν πρᾶξις, λίγο πρὶν ἀρρωστήσει, ἦταν τό ταξίδι του ἀπό τά Χανιά στήν Ἀθήνα γιά ἐξομολόγησι. Καί ὅταν μειώθηκε ἡ μνήμη του, ρωτοῦσε τή γυναῖκα του: «Ἄραγε τά ἔχω πεῖ ὅλα στήν ἐξομολόγησι;».

• Ὁ τέταρτος μακαρισμός ἔχει νά κάνη μέ τίς δοκιμασίες. Ὑπέμεινε πειρασμούς ἐπώδυνους, δοκιμασίες. Τόν ἐτοίμαζε ὁ Κύριος ὡς χρυσό ἐν χωνευτηρίῳ.

• Καί τώρα ἀπολαμβάνει τή μακαριότητα τῶν πιστῶν χριστιανῶν, τή μυριομακαριότητα. «Μακάριοι οἱ νεκροί οἱ ἐν Κυρίῳ ἀποθνήσκοντες».

Τώρα ἀκούει καλά τήν ψαλμοδία τῶν ἀγγέλων. Τώρα ἀκούει τήν πρόσκλησι: «Εὖ δούλε πιστέ, εἰσελθε εἰς τήν χαράν τοῦ Κυρίου σου».

Τώρα ἀγάλλεται ἡ ψυχὴ του. Τώρα ἡ γυναῖκα του, τά παιδιά του, τά ἐγγόνια του ἔχουν μεσίτη καί πρεσβευτὴ στόν οὐρανό.

Καλή ἀντάμωσι, ἀγαπητὴ μας ἀδελφὲ Νικόλαε!

Μιλάνε για παγκοσμιοποίησι, χωρίς όμως τό Χριστό, πούγινε άνθρωπος, για να γκρεμίση κάθε «μεσότοιχον ἔχθρας» (Ἐφεσ. β' 14). Θέλουν συνύπαρξι λαῶν, χωρίς όμως τό Χριστό, πούναι ἡ παγκόσμια Ἀγάπη, ἡ συνύπαρξις ὄλων τῶν προσώπων σ' ἓνα Πρόσωπο, ὄλων τῶν λαῶν σέ μιὰ Κοινωνία. Ἡ παγκοσμιοποίησις τους ἔχει σάν βάσι τό εὐρώ καί τό δολλάριο. Μοιάζει μέ μαζοποίησι. Οὔτε ἡ εἰρήνη, οὔτε ἡ ἀγάπη ἀγοράζονται μέ νομίματα. Μέ τοῦ Χριστοῦ τήν παρουσία κατακτῶνται.

Τόν Χριστό πότε θά τόν ὑποδεχοῦμε;

Ἄν μέ ἔστειλε ὁ Θεός νά βαπτίζω. Μέ ἔστειλε νά εὐαγγελίζωμαι! λέει ὁ ἀπόστολος Παῦλος (Α' Κορ. α' 17). Ἐλεγε δέ αὐτό για τρεῖς λόγους:

- Πρῶτον, γιατί μερικοί καυχόνταν για τίς πολλές τελετουργίες.

- Δεύτερον, γιατί ἡ τέλεισις βαπτίσεως εἶναι εὐκόλη. Τό δύσκολο εἶναι νά ὀδηγήσης ψυχές στήν πίστι καί στό συνειδητό βάπτισμα. Αὐτό τό δύσκολο εἶναι τό κήρυγμα, ὁ εὐαγγελισμός τῆς ψυχῆς. Καί αὐτό τό δύσκολο, ἱεραργό εἶχε τόν Παῦλο καί τοὺς λοιποὺς Ἀποστόλους.

- Τρίτον, γιατί τό βάπτισμα χωρίς κατήχησι καταντᾶ μαγική πράξις.

Νά συγκρίνουμε τό βάπτισμα, τή μέτανοια, τή θεία Κοινωνία μέ προσκνηματικές πράξεις; Ἀφέλεια θά ἦταν, νά ἰσχυριστοῦμε, ὅτι ἡ ἀπλή προσκύνεισις εἰκόνας ἢ λειψανοθήκης ἢ ἡ προσκνηματική ἐκδρομή ἀντέχουν σέ σύγκρισι μέ τά σωτηριώδη μυστήρια τῆς Ἐκκλησίας.

- Ἄν, λοιπόν, ὁ Παῦλος ἔλεγε, «Δέν μέ ἔστειλε ὁ Θεός νά βαπτίζω, ἀλλά νά εὐαγγελίζωμαι», πολύ περισσότερο σέ ὄσους τόν καλοῦσαν σέ ὑποδοχή εἰκόνων ἢ λειψάνων, θά ἔλεγε: «Δέν μέ ἔστειλε ὁ Θεός νά περιφέρω στοὺς δρόμους ἅγιες εἰκόνας ἢ ἱερά λείψανα. Μέ ἔστειλε νά κηρύττω Ἰησοῦν, καί τοῦτον Ἐσταυρωμένον».

- Για τόν Παῦλο ἀνάγκη ἐπέειγυσα εἶ-

ναι ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ, ἢ μεταφορά ὄχι λειψανοθήκης, ἀλλ' ἢ μεταφορά τοῦ λυτρωτικοῦ μηνύματος. «Οὐαί μοί ἐστιν, ἐάν μή εὐαγγελίζωμαι» (Α' Κορ. θ' 16).

- Τοῦ Παύλου μιμητές εἶναι οἱ λειτουργοί τῆς Ἐκκλησίας. Λόγον ζωῆς ζητεῖ ὁ λαός. Ὅταν ὁ πεινασμένος τρέχη σέ φούρνο, ὁ φούρναρης δέν τοῦ κρύβει τό ψωμί, δείχνοντάς του μιὰ χρυσοθήκη μέ μικρό τεμάχιο λειψάνου! Ψωμί τοῦ δίνει. Ὑστερα; Ἄς ἀσπαστῆ καί τό ἅγιο λείψανο!

- Τώρα δείχνουμε μόνο εἰκόνες καί λείψανα (κάποτε χωρίς αὐθεντικότητα!). Δέν φταῖνε οἱ ἅγιοι, πού εἰκονίζονται, οὔτε τά αἵματα τῶν μαρτύρων. Ποίους φταῖνε; Ἡ κατάρχησις, ἡ κακή ἱεράρχησις, ἡ φτηνή θρησκευτικότητα, ἡ ποικίλη ἐκμετάλλευσις.

- Οἱ εἰκόνες, οἱ ἐσθῆτες, οἱ ζῶνες, ἀκόμα καί οἱ παντόφλες βρίσκουν φιλοξενία, καί μάλιστα πλούσια καί πολυτελῆ, ἐνῶ ὁ Ἰδιος ὁ Χριστός, ὁ ἐνανθρωπήσας Θεός, δέν βρίσκει φιλοξενία. «Οὐκ ἦν αὐτῶ τόπος ἐν τῷ καταλύματι» (Λουκ. β' 7)

Δέν φιλοξενεῖται ἡ σαρκωμένη Του Ἀγάπη στό χωρο τῆς πίστεως.

Δέν φιλοξενεῖται ἡ Ἀγάπη Του στό χωρο τῆς καρδιάς μας.

ΙΩΑΝΝΗΣ Ο ΒΑΠΤΙΣΤΗΣ

Κωδικός
01-1323

ΜΗΝΙΑΙΟ ΟΡΘΟΔΟΞΟ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

Ἰδιοκτήτης: Σύλλογος «Ἰωάννης ὁ Βαπτιστής»

Ὑπεύθυνος ἐκδόσεως: Ἀγγελ. Μπότζιου
Χριστοκοπίδου 12 - 105 54 - Ἀθήνα

www.ioannisvaptistis.gr

Τηλέφωνα: 2103212713 & 2109765440

e-mail: info@ioannisvaptistis.gr

Ὑπεύθυνος Τυπογραφείου:

Κωνστ. Σανιδᾶς, Ἰωαννίνων 6 - Μοσχάτο

Ἐτησία συνδρομή:

Ἐσωτερικοῦ 10 €. Κύπρου 20 €.

Ἐξωτερ.: Εὐρώπης 20 €. Ἀμερικῆς: δολ. 25.

Καναδᾶ καί Αὐστραλίας: δολλάρια 30.

Ἐπιταγές καί ἐπιστολές:

Περιοδικό «Βαπτιστής»

Χριστοκοπίδου 12, 105 54, Ἀθήνα.

Δέν φιλοξενείται ἡ Καλωσύνη Του στό χώρο τῆς ἐλεημοσύνης.

Δέν φιλοξενείται στό χώρο καί στό χρόνο τῆς μελέτης μας τό Εὐαγγέλιό Του.

Δέν φιλοξενείται ἡ ἀπλότητά Του στό χώρο τῆς λατρείας μας.

Συνέντευξις τοῦ Ἀρχιεπισκόπου

Προκλήθηκαν εὐμενῆ σχόλια ἀπό τή συνέντευξι, πού ἔδωσε ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν κ. Ἱερώνυμος στόν δημοσιογράφο καί διευθυντή τῆς «Καθημερινῆς» κ. Ἀλέξη Παπαχελά. Ἡ συνέντευξις μετεδόθη ἀπό τήν τηλεόρασι τοῦ ΣΚΑ·Τ· στίς 2 Νοεμβρίου.

• Μίλησε γιά ὅλα τά θέματα, πού παρουσιάζεται αὐτή τή στιγμή σύγκρουσις τοῦ Κράτους μέ τήν Ἐκκλησία. Μέ ἀφορμή τό **μάθημα τῶν Ὁρησκευτικῶν** ὁ Ἀρχιεπίσκοπος εἶπε, ὅτι ὁ μέχρι τότε ὑπουργός Παιδείας καί Ὁρησκευμάτων κ. Νικόλαος Φίλης εἶναι «ἀπαράδεκτος» καί «προβληματικός».

Ἀνέφερε χαρακτηριστικά, ὅτι στή συνάντησι τοῦ Μαξίμου γιά τό θέμα συμφωνήθηκε, γιά φέτος νά χρησιμοποιηθοῦν τά περσινά βιβλία καί νά μελετηθοῦν ἀπό ἐπιτροπές τόσο τοῦ Ὑπουργείου, ὅσο καί τῆς Ἐκκλησίας, ἀλλαγές ἢ βελτιώσεις, πού ἀπό κοινοῦ θά γίνουν δεκτές γιά νέα διδακτέα ὕλη. Στή συμφωνία Μαξίμου ἦταν παρῶν καί ὁ κ. Φίλης. Τήν ὥρα ἐκείνη δήλωσε, ὅτι θά ἐνεργήσῃ ὅπως συμφώνησε καί ὁ πρωθυπουργός κ. Τσίπρας, ἀλλά τήν ἐπομένη προέβη σέ ὅλες τίς ἐνέργειες γιά νά ἐφαρμοσθῇ τό νέο **θηρησκευολογικό** σχέδιο γιά τά Ὁρησκευτικά!

• Στόν **ἀνασχηματισμό** πού μετά ἀπό λίγες μέρες ἀκολούθησε, ὁ κ. Φίλης ἀποπέμφθηκε ἀπό τό Ὑπουργεῖο Παιδείας. Πολλοί συνεδύασαν τήν ἀποπομπή του μέ τά ὅσα εἶπε ὁ Ἀρχιεπίσκοπος. Ἄλλοι τήν ἀπέδωσαν στό ὅτι δέν θέλει ὁ κ. Τσίπρας **ἀνοικτό μέτωπο** μέ τήν Ἐκκλησία. Τό θέμα εἶναι, ὅτι καί μέ τό νέο ὑπουργό Παιδείας δέν φαίνεται πρὸς τό

παρόν τουλάχιστον ἀλλαγὴ τῆς πλευρῆς Φίλη.

• Ὁ Μακαριώτατος ἀναφέρθηκε καί στό περιλάλητο θέμα **χωρισμοῦ Κράτους καί Ἐκκλησίας**. Τόνισε, ὅτι γιά τήν Ἐκκλησία ἡ λέξις χωρισμός εἶναι ἄγνωστος. Εἶπε χαρακτηριστικά: «*Πῶς μπορεῖ ἡ μητέρα νά δεχθῇ χωρισμό ἀπό τά παιδιά της; Ἡ σχέσις τοῦ λαοῦ μας, στή μεγίστη πλειοψηφία του, εἶναι σχέσις μητέρας πρὸς παιδιά. Ἄν κάποιος δέν τό αισθάνεται αὐτό καί δέν θέλῃ νά ἔχῃ σχέσι μέ τήν Ἐκκλησία, αὐτός μόνος του χωρίζεται*».

• Γενικῶς ὁ Ἀρχιεπίσκοπος, ἐνῶ τόνισε ἐπανειλημμένα, ὅτι «δέν εἶναι ὑπὲρ τῶν συγκρούσεων καί δέν τοῦ ἀρέσουν τά... αἵματα», δήλωσε εὐθαρσῶς, ὅτι ὅταν ὅλα στόν τόπο μας κρημνίζονται, δέν μπορεῖ νά μὴν ἔχῃ λόγο ἡ Ἐκκλησία.

Ἰδιαίτερα ἔκανε ἐντύπωσις ἡ δήλωσις του:

«*Δέν κάνω πίσω στίς ἀρχές μου. Θά τίς ὑπερασπισθῶ μέχρι τέλους ὅταν τά κινδυνεύοντα εἶναι ἡ Πίστις, ἡ Ὁρθοδοξία, ἡ Πατρίδα, ὅταν βλέπω τόν ἀποχριστιανισμό καί τόν ἀφελληνισμό τοῦ τόπου μας*».

• Πολύ χάρηκαν οἱ πιστοὶ μέ τήν **εὐθαρσῆ** συνέντευξι τοῦ Ἀρχιεπισκόπου κ. Ἱερωνύμου. Δέν γνωρίζουμε, ἂν ὁ νέος ὑπουργός Παιδείας καί Ὁρησκευμάτων κ. **Κώστας Γαβρόγλου** θά τηρήσῃ στάσι σεβασμοῦ ἐναντι τῆς Ἐκκλησίας. Ἡ ἰδεολογία του βέβαια δέν διαφέρει ἀπὸ αὐτὴν τοῦ κ. Φίλη, καί οἱ ἤδη ἐκπεφρασμένες θέσεις του γιά τήν Συνταγματικὴ ἀναθεώρησι δέν ἐγγυῶνται γιά τόν μὴ ἀντιχριστιανισμό, ὁ ὁποῖος ἀπὸ πολλοὺς τῆς ἴδιας παρέας προτείνεται.

• Πάντως ἡ Ἐκκλησία «**πολεμουμένη νικᾷ**». Καί κάτι ἀκόμα: Ἡ Ἐκκλησία χωρὶς τόν ἐναγκαλισμό τοῦ Κράτους θά ζήσῃ. Ἡ **Ἑλλάδα χωρὶς τήν Ἐκκλησία μπορεῖ νά ζήσῃ**;

Τό φάρμακο τῆς νηστείας

Θεόσδοτος, πανάρχαιος, παλαιοδιαθηκικός καί εὐαγγελικός ὁ θεσμός τῆς

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ «ΒΑΠΤΙΣΤΟΥ» 2016

Κύρια άρθρα

Ὁ Χριστός τό πλήρωμα, σελ. 1. Ὅχι στὸν συμβιβασμό, σελ. 17. Συγχωροῦνται ὄλα; σελ. 33. Ὑπέρ ἡμῶν, σελ. 49. Ἡ κρυμμένη ἀνάστασις, σελ. 65. Ἰησοῦς, ὁ Πρόδρομός μας, σελ. 81. Τό πρῶτο θέμα, σελ. 97. Παναγία καί Ἀνάληψις, σελ. 113. Ἀνθρώπινα εὐαγγέλια, σελ. 129. Σκοπός καί καρπός τοῦ Γάμου, σελ. 145. Ὅποιοι δέν ἀγαπᾶ τὸν Χριστό, σελ. 161. Ὁ Λόγος σάρξ ἐγένετο, σελ. 177.

Ἑορτολογικά-Ἐπίκαιρα

Λεπτό πρὸς λεπτό, σελ. 5. Ἡ μητέρα (Ὑπαπαντῆς), σελ. 22. Τί κήρυγμα θά ἔκανε σήμερα ὁ Βαπτιστής; σελ. 27. Σταύρωσις - Διασταύρωσις (Μεγάλη Παρασκευή), σελ. 53. Κατώτεροι καί ἀνώτεροι (Ταξιαρχῶν), σελ. 166. Ἡ ἀγγελόμορφος πρωτομάρτυς (ἀγίου Στεφάνου), σελ. 181.

Γνωριμία μέ τόν Παῦλο

Β' Κορ. ιβ' 2-4: Ἠρπάγη εἰς τὸν παράδεισον, σελ. 10. Β' Κορ. ιβ' 5-6: Καύχησις γιά τίς θλίψεις, σελ. 26. Β' Κορ. ιβ' 7: Ὁ σκόλοπας τοῦ Παύλου, σελ. 42. Β' Κορ. ιβ' 8-9: Προσευχή καί δύναμις, σελ. 58. Β' Κορ. ιβ' 10-11: Καύχησις χωρὶς ἐγωισμό, σελ. 74. Β' Κορ. ιβ' 12-13: Ὑπομονή καί ὑπόδειγμα, σελ. 90. Β' Κορ. ιβ' 14-15: Πατέρας θυσιάς, σελ. 106. Β' Κορ. ιβ' 16-19: Ὑπόδειγμα ζωῆς, σελ. 122. Β' Κορ. ιβ' 19-21: Φόβος τοῦ Παύλου, σελ. 138. Β' Κορ. ιγ' 1-3: Προειδοποίησις ἀπό ἀγάπη, σελ. 154. Β' Κορ. ιγ' 4-7: Ἀλήθεια καί ζωή, σελ. 170. Β' Κορ. ιγ' 8-9: Σύνδεσμος ἀγίων, σελ. 186.

Πρόσχωμεν

Εὐχαριστιακή σύναξις, σελ. 8. Παράδοσις καί παραδόσεις, σελ. 24. Ἡ ἱερουργία τοῦ κηρύγματος, σελ. 40. Ἀγρυπνοὶ στὴν προσευχή, σελ. 56. Λειτουργία τοῦ Μεγ. Βασιλείου, σελ. 72. Γιά μιὰ ζωντανή θεία Λειτουργία, σελ. 88. Ὅσοι πιστοί, σελ. 104. Παράδοσις ζωῆς, σελ. 120. Λειτουργικός χρόνος, σελ. 136. Εὐλογία πιττῶν ἢ πιστῶν; σελ. 152. Ὁ Ἀπόστολος, σελ. 168. Τό «Εὐαγγέλιο», σελ. 184.

νηστείας. **Συνηλικιώτις** τοῦ ἀνθρώπου ἡ νηστεία. Ἐραστής της μεγάλοι ἄνδρες τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης. Ἐραστής της ὁ ἴδιος ὁ Κύριος, πού «ἀνήχηθῆ εἰς τὴν ἔρημον ὑπὸ τοῦ Πνεύματος πειρασθῆναι ὑπὸ τοῦ διαβόλου, καί νηστεύσασ... ὕστερον ἐπέινασεν» (Ματθ. 4,1-2). Ὁ ἴδιος ὁ Χριστός χαρακτήρισε τὴ νηστεία ὄπλο ἰσχυροῦ κατὰ τοῦ Διαβόλου (Μάρκ. 9,23).

Φάρμακο τῆς ψυχῆς ἡ νηστεία. Ἀλλὰ φάρμακο, πού πρέπει νά λαμβάνεται στὸν καιρό του. Νά τί σχετικὰ λέει ὁ ἱερός Χρυσόστομος: «*Φάρμακόν ἐστὶν ἡ νηστεία, ἀλλὰ τό φάρμακον, κἄν μυριάκις ὠφέλιμο! ἤ, πολλάκις ἄχρηστον γίνεται διά τὴν ἀπειρίαν τοῦ χρωμένου. Καί γάρ καί καιρόν εἰδέναι χρή καθ' ὃν δεῖ τοῦτο ἐπιτιθέναι, καί ποσότητα αὐτοῦ τοῦ φαρμάκου, καί σώματος κρᾶσιν τὴν δεχομένην, καί χώρας φύσιν, καί ὥραν*

ἔτους, καί διαίταν κατάλληλον, καί πολλά ἕτερα, ὧν ὅπερ ἂν παροφθείη, τοῖς ἄλλοις λυμανεῖται πᾶσι τοῖς εἰρημένοις» (Ε.Π.Ε. 32,26). Μετὰ φρασῖς: Ἡ νηστεία εἶναι φάρμακο, ἀλλὰ τό φάρμακο, καί ἂν χιλιάδες φορές εἶναι ὠφέλιμο, γίνεται πολλές φορές ἄχρηστο, λόγω τῆς ἀπειρίας ἐκείνου, πού τό χρησιμοποιεῖ. Διότι πρέπει κανεὶς νά γνωρίζῃ καί τὸν καιρό πού πρέπει νά τό λάβῃ, καί τὴν ποσότητα τοῦ φαρμάκου καί τὴν κρᾶσι τοῦ σώματος, πού θά δεχθῆ τό φάρμακο, καί τίς κλιματολογικές συνθηκὲς καί τὴν ἐποχὴ τοῦ ἔτους καί διαίτα κατάλληλη καί πολλὰ ἄλλα, πού ἂν παραλείψῃ, δέν ὠφελεῖ σέ τίποτε τό φάρμακο.

Καί ἡ νηστεία τῶν **Χριστογέννων** ἄς τηρῆται. Ἄλλωστε δέν εἶναι πολύ αὐστηρή. Ἄς τηρῆται καί ὡς πρὸς τὰ φαγητὰ καί ὡς πρὸς τὰ ἁμαρτωλά μας πάθη.

Πατερικά

Ὁ Χρυσόστομος γιά τούς ἀπρεπεῖς θρήνους, σελ. 101. Ἡλίας ὁ ἀσυμβίβαστος - Ὁ Ἡλίας μετετέθη (Χρυσοστόμου), σελ. 103. Οἱ ἄγγελοι χαίρουν μαζί μας, σελ. 167.

Ἐκκλησιαστικά

Ἀπό τό ἔργο ἑνός Ἀρχιεπισκόπου, σελ. 39. Θά εἶναι Ἁγία; Θά εἶναι Μεγάλη; σελ. 86.

Θεολογικά

Τό σῶμα καί ἡ καῦσις τῶν νεκρῶν, σελ. 37. Ἀνάμνηση καί Εὐχαριστία, σελ. 70. Ἡ λατρεία καί οἱ... παρακλήσεις, σελ. 150.

Πνευματικά

Γιατί οἱ δοκιμασίες; - Προσγείωσις στήν ταπεινωσι, σελ. 134.

Διάφορα

Κρυφοκοίταζαν τόν παπά τήν ὥρα τῆς κατάλυσης, σελ. 85. Δικοί μας οἱ οὐρανοί, σελ. 149.

Ἐκδημίες

Πρεσβύτεροι στό οὐράνιο θυσιαστήριο: † πρωτοπρεσβύτερος Χαρίτων Χαραλαμπίδης, ὁ χαριτωμένος λειτουργός - πρωτοπρ. Κυριάκος Γκίκας, πνευματικός συνοριοφύλακας - πρωτοπρ. Γεώργιος Παπασταύρου, ὁ πατέρας τῶν Πατρῶν, σελ. 69. † πρωτοπρεσβύτερος Ἀνδρέας Ἀργυρίδης - † θεολόγος Δημήτριος Δέδες, σελ. 91. † μνήμη ἐπισκόπου Μελετίου Καλαμαρά (πέρασαν τέσσερα χρόνια) σελ. 118. † ἀρχιμ. Θεόδωρος Μπεράτης (πνευματικός ἡγέτης) - † ἀρχιμ. Σάββας Ἀχιλλέως (Πυρφόρος κληρικός), σελ. 151. † Νικόλαος Σκλαβοῦνος, σελ. 188.

Ἐλεύθεροι σχολιασμοί

Κοιμητήριο ἢ κλίβανος; - Δηλώσεις Μητροπ. Μεσογαίας - Ἀπίστευτο! Κληρικός στηρίζει τό «Σύμφωνο συμβίωσης ὁμοφυλοφίλων»! - Σιχαίνεται τά... παιδιά! σελ. 12-16. — Ὅλα ἐπιτρέπονται; - Συνήγοροι διαφθορᾶς - Προ-

κλήσεις - Καί οἱ προκλήσεις συνεχίζονται! - Διαμαρτυρία ἐκκλησιαστικῶν ἡγετῶν - Τά ἀγέννητα σπουργίτια, σελ. 28-32. — Ἐλπίδα ἀκλόνητη - Ὅταν ἀνθίζαν τά Κατηχητικά - Βολεούνται ἢ βουλεύονται; - Ἡ χαρά τοῦ κ. Καμίνη! - Πάνω ἀπό ὅλα χριστιανή! σελ. 44-48. — Ταπεινώσις τοῦ Χριστοῦ - Γιατί δέν εἶναι Οἰκουμενική; - Εἰς ἐνότητα, ὄχι εἰς σχίσματα! - Ἁγάπη, ὄχι ἐκμετάλλεσις - Φίλης, φίλος ἀθείας, σελ. 60-64. — Ἀναστημένοι - Λιποτάκτες τῆς Ἀναστάσεως - Γερνάει καί φθίνει ἡ Ἑλλάδα - Συνωμοσία ἢ αὐτογνωσία; - Ἔνας Ἀπρίλης χωρίς Ἀνάστασι! σελ. 76-80. — Φορεῖς τοῦ Ἁγίου Πνεύματος - Στό Νυμφῶνα μέ χιλιάδες ἔμφυχες λαμπάδες ἀναμμένες - Πότε θά ἀγιοποιηθοῦν οἱ μαῖες; - Βεβήλωσις τοῦ Ἐσταυρωμένου - Θέλει νά τόν ποῦμε, κ. Γορίλλα; - Ἰβρηδες ἐξαρτημένοι! σελ. 92-96. — Μυστήριον ἢ κοίμησις τῆς - Εὐκολη θρησκευτικότητα - Ποιμένες ἢ πανηγυρτζῆδες; - Ἐπί τέλους μιά παραίτησις - Ἄνω-κάτω! σελ. 109-112. — Τό πέρασμα τοῦ Θεανθρώπου - Προκλητικὸς γυμνισμός - Ὑμνεῖται ὁ ὕβριστής τοῦ Χριστοῦ... «Γκρίζοι λύκοι» σεβάσμιοι γέροντες! - Ὅλοι μαζί μπορούμε, σελ. 125-128. — Ἁγία-ἀμαρτία - ἀσέβεια - Μεγάλη; Ναί! Σπουδαία; Ὅχι καί τόσο! - Ἀπό τό μήνυμα τῆς Μεγάλης Συνόδου - Νά κτίσουν, ὄχι νά τοὺς κτίσουμε! - Εὐγενεῖς στοὺς ἀλλοθρήσκους, βάνδαλοι στοὺς ὀρθοδόξους! - Βλαστημᾶτε ἐλεύθερα! σελ. 141-144. — Ἡ ὥρα μας - Οἱ ἀξίες καί τά μέταλλα - Τό μάθημα γιά Ὁρθόδοξα παιδιά! - Ἐρημος ἡ Ἑλλάδα - Εὐ - αθανασία!, σελ. 157-160. Ἡ Ὁρθοδοξία τῆς Γραφῆς! - Ρατσισμός εἰς βάρος τῶν Ὁρθοδόξων μαθητῶν - Ἄτοπα στίς βαπτίσεις - Τί θά γίνη μέ τά ἀντίγραφα; σελ. 173-176. — Οἱ πάγοι καί ὁ Ἡλιος - Τόν Χριστό πότε θά Τόν ὑποδεχοῦμε; - Συνέντευξις τοῦ Ἀρχιεπισκόπου - Τό φάρμακο τῆς νηστείας, σελ. 188-191.

Προσφορά

Πνευματικό δῶρο γιά τά Χριστούγεννα.

• Τό Χρυσοστομικό λεξικό (5 πολυτελεῖς τόμοι) προσφέρεται στοὺς ἀναγνώστες τοῦ περιοδικοῦ στή μοναδική τιμὴ τῶν **56 εὐρώ** (συμπεριλαμβάνονται καί τά ἔξοδα τῆς ἀντικαταβολῆς) ἀπὸ τήν ἀρχική τιμὴ τῶν 100 εὐρώ (χωρὶς ἔξοδα ἀποστολῆς).

• Πληροφορίες καί παραγγελίες στά τηλέφωνα: 2103212713 καί 2109765440.